

Att välja vinterdäck är ett aktivt val.

När det gäller vinterdäck finns det mycket att tänka på. Trafiksäkerhet, hälsoeffekter, miljöaspekter, framkomlighet, däckets kvalitet, pres-tanda och pris. För den som kör handlar det också om sättet att köra, var man kör och när. I den här skriften har vi samlat fakta om vinterdäck som berör alla som bor i Stockholm, även dem som inte kör bil.

Vinterdäcken påverkar luften vi andas.

Ett problem som uppmärksammats på senare år är att dubbdäck river loss slitagepartiklar från vägbanan. Dessa partiklar är mikroskopiskt små och kan följa med luften vi andas in. Halten av partiklarna mäts i PM_{10} .* Förutom dubbdäckens slitage av vägbanan ger även slitage från bromsar och däck, gammal smuts på gatorna och avgaser upphov till partiklar. Men i Stockholm är dessa källor små i jämförelse med dubbdäckens slitage när det gäller utsläpp av PM_{10} . Här överskrids tidvis de gränsvärden för PM_{10} som EU fastställt.**

Flera studier visar att dubbdäcken river loss många gånger fler partiklar än dubbfria vinterdäck. Värst är det på senhösten, under vintern och tidiga våren när dubbdäcken används. De studier som hittills genomförts tyder på att slitagepartiklar påverkar luftvägarna. Det ger luftvägsirritation och personer med till exempel astma och KOL (kroniskt obstruktiv lungsjukdom) blir sjukare.

* Med PM_{10} -halt avses massan av partiklar med diameter mindre än tio tusendels millimeter (s.k. inandningsbara partiklar) per kubikmeter luft.

** Stockholm klarar inte dygnsmedelvärdet, men årsmedelvärdet för PM_{10} -partiklar.

Åtgärder för att få ner halten partiklar.

Lägre hastighet gör att färre partiklar slits loss och virvlar upp. På våren kan man sopa, spola gator och dammbinda. När gatan är blöt sliter dubbdäcken å andra sidan upp fyra gånger fler partiklar. Då det torkar kommer partiklarna upp i luften. Dessutom kan man bara spola när det inte är risk för halka. Stockholms stad och Vägverket genomför och utvärderar ett flertal försök med sopning, spolning och dammbindning. Försöken har ännu inte utvärderats färdigt. Den mest effektiva åtgärden för att minska uppkomsten av partiklar är att minska användningen av dubbdäck.

Vad kan vi göra?

Om färre kör med dubbdäck får vi bättre luft i Stockholm. I kombination med andra åtgärder kan vi då klara EU:s gränsvärde. Därför spelar valet av vinterdäck roll. Vintern 2006/2007 körde närmare 70 procent av Stockholmsbilsterna dubbat i innerstan.

Dubbfria vinterdäck eller dubbade?

Det finns inget vinterdäck som är bäst på alla underlag. Därför måste du välja ett som passar dig och där du kör. Kör du exempelvis mycket i tätort är dubbfria vinterdäck ett bra alternativ.

Dubbdäck river loss mikroskopiskt små partiklar, och bidrar därmed till förhöjda PM_{10} -halter. Dessa partiklar sprids med luften och kan följa med luften vi andas in. Partiklar från dubbdäcksanvändning påverkar främst luftvägarna.

Dubbdäck orsakar mer spår i vägbanan och ger upphov till grövre slitagematerial som bidrar till förorening av mark och vatten.

Dubbfria vinterdäck bullrar mindre och ger bättre körkomfort.

Alla kan drabbas av irritation i luftvägarna på grund av partiklar om halterna är tillräckligt höga. De som redan har någon form av luftvägssjukdom är särskilt känsliga, reagerar vid betydligt lägre halter och drabbas hårdare. Det kan vara astmasyntom eller försämring av astma som gör att man kan behöva söka akut vård eller öka sin medicinering.

Dubbdäck får du använda från 1 oktober till och med 30 april eller när det är vinterväglag. Dubbfria vinterdäck kan du lägga på tidigare.

Dubbfria vinterdäck kan delas in i två grupper. De som är gjorda för nordiska förhållanden och de för kontinental förhållanden.

Dubbfria vinterdäck för nordiska förhållanden har generellt egenskaper som är jämförbara med de dubbade på vinterväglag utom på blankis. Där blir bromssträckan längre.

Vinterdäck av kontinental sort är sämre på vinterväglag men har bäst grepp på vått och torrt väglag.

Inget däck är perfekt för alla väglag. Det som avgör är hur du kör. Det vill säga vilken hastighet du har, hur du anpassar körsättet till underlaget och vilket avstånd du har till bilen framför.

Vägverket har studerat samtliga dödsolyckor i Sverige på vinterväg mellan oktober 1999 och april 2002. De fann ingen skillnad mellan dubbfria vinterdäck och dubbade. Däremot var sommardäck överrepresenterade.

Studier visar att bilister med dubbfria vinterdäck oftare håller lägre hastighet och längre avstånd till annan trafik. De anpassar vanligen körningen till underlaget.

Även om det är snö kan dubben slå i asfalten. När gatorna torkar virvlar partiklar som legat dolda under snön upp.

Alla personbilar måste ha vinterdäck på vintern.

I Sverige är det lag på vinterdäck från 1 december till och med 31 mars om det råderintervväglag. Vinterdäck kan vara dubbade eller dubbfria. De ska vara särskilt framtagna för vinterkörning samt märkta M+S, M.S, M&S, M-S, MS eller ”Mud and Snow”. Dubbfria vinterdäck finns för nordiskt respektive kontinentalt intervväglag. Grovmönstrade terrängdäck eller ”året-runt-däck” räknas inte som vinterdäck även om de är märkta med M+S eller någon annan beteckning.

Minsta mönsterdjup 3 mm.

Vinterdäck måste ha minst tre millimeter mönsterdjup. Ett enkelt sätt att kontrollera mönsterdjupet är att använda en femkrona. Avståndet mellan överdelen på siffran 5 och myntets kant är 3 millimeter. Stick myntet mitt i däckmönstret.

Förvara däck torrt, svalt och mörkt.

Fel förvaring påverkar däckens kondition och livslängd. Däck ska förvaras torrt, svalt och mörkt med eventuellt vägsalt borttvättat. Däcken bör vara åtskilda från olja, bensin, fetter och andra kemikalier. Monterade däck (med fälg och luftfyllda) lagras stående, liggande eller hängs upp i fälgen.

Kör in nya vinterdäck.

Det är extra viktigt att köra in vinterdäcken om du köper dubbdäck. De första 50 milen bör köras försiktigt utan allt för hög hastighet, rivstart, tvärnit eller hård kurvtagning. Annars finns det risk för att dubborna lossnar. Även dubbfria vinterdäck mår bra av att köras in. Observera att det inte får skilja mer än 25 procent i antal dubb mellan det däck som har flest dubb och det som har minst.

Ha rätt lufttryck.

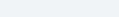

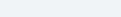

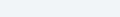

Med rätt lufttryck håller däckerna bättre, ger bättre väghållning, bättre bränsleekonomi och bidrar till att mindre koldioxid släpps ut. Kontrollera därför lufttrycket i däckerna regelbundet, minst en gång i månaden vid normal användning och gör det när däckerna är kalla. I bilens instruktionsbok kan du se vilket lufttryck däckerna ska ha. Öka gärna lufttrycket vintertid med 0,2 bar.

Montera de bästa däckerna bak.

Vägverket och alla däcktillverkare och biltillverkare rekommenderar att man monterar de bästa vinterdäckerna bak. Det måste vara samma typ av vinterdäck på alla hjulen.

Vilket vinterdäck väljer du?

Däcktabellen nedan kommer från STRO (Scandinavian Tire & Rim Organization). Den har kompletterats med uppgifter från Vägverket och Stockholms stad.

	Dubbdäck	Dubbfria för nordiska förhållanden	Dubbfria för kontinentala förhållanden
Väglag:	Våt is Rå is Hård snö Lös snö Våt asfalt Torr asfalt	 	
Körupplevelse:	Stabilitet Komfort	 	
Ljudnivå: Invändig/utvändig	 	 	
	Ju fler ifyllda fält desto högre grad av lämplighet.		
Användbarhet:	Dubbdäck får användas från 1 oktober till och med 30 april eller när det är intervväglag. Dubbfria vinterdäck kan du lägga på tidigare. De kan användas på våren eller hösten då det kan vara temperaturväxlingar. Inget vinterdäck bör köras på sommaren.		
Gatuslitage:	Dubbdäck orsakar mer spår bildning än dubbfria vinterdäck.		
Hälsa- och miljöpåverkan:	Dubbdäck river loss många gånger fler partiklar i jämförelse med dubbfria vinterdäck. Dessutom orsakar dubbdäcken även grövre slitagematerial som bidrar till förorening av mark och vatten. Dubbdäck bullrar även mer än dubbfria vinterdäck.		

Vinterdäck.

En liten skrift om
många frågor.

www.stockholm.se/däckvalet